

APSTIPRINĀTS
SIA "Rīgas ūdens"
20.06.2023. padomes sēdē
prot. Nr. 2.4.5/2023/12

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS POLITIKA

Rīga, 2023

Versija 3.0

SATURS

I. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI	3
II. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS PAMATPRINCIPI	3
KONTROLES VIDE.....	5
RISKU PĀRVALDĪBA	5
KONTROLES PASĀKUMI	6
INFORMĀCIJA UN SAZIŅA	6
IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA.....	7
III. IKS PILNVEIDOŠANA.....	8
IV. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI	8

I. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

1. SIA "Rīgas ūdens" (turpmāk – **Sabiedrība**) iekšējās kontroles sistēmas politikas (turpmāk – **Politika**) mērķis ir, noteikt vienotus iekšējās kontroles un atbilstības pamatprincipus un atbildības sadalījumu Sabiedrībā, lai nodrošinātu Sabiedrības mērķu sasniegšanu, efektīvu, ilgtspējīgu un sekmīgu darbību, racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, pārskatu ticamību un darbības atbilstību ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem.
2. Politika ir saistoša visiem Sabiedrības darbiniekiem, kā arī valdei un padomei.
3. Politikā lietotie termini:

darbības atbilstības kontroles funkcija – novērtē Sabiedrības darbības atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, novērtē tiesiskajā vidē sagaidāmo izmaiņu iespējamo ietekmi uz sabiedrības darbību;

darbinieks - fiziskā persona, kas uz darba līguma pamata par nolīgto darba samaksu veic noteiktu darbu Sabiedrības vadībā;

struktūrvienība - Sabiedrības struktūrvienības, kas noteiktas saskaņā ar Sabiedrības organizatoriskās struktūras shēmu;

iekšējais audits - iekšējā auditora neatkarīga un objektīva darbība, kuras rezultātā tiek nodrošināts iekšējās kontroles sistēmas, risku vadības un pārvaldības efektivitātes novērtējums visās Sabiedrības darbības jomās, sagatavojot iekšējā audita ziņojumu;

risks - iespējams notikums, kas var ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt kvalitatīvu un uzticamu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, ilgtspējīgu un drošu ūdens resursu izmantošanu un stratēģiski svarīgās infrastruktūras pārvaldību vai sasniegt noteiktos Sabiedrības mērķus un īstenot stratēģiju. Tā ir nenoteiktības ietekme (draudi vai iespējas) uz sagaidāmajiem rezultātiem;

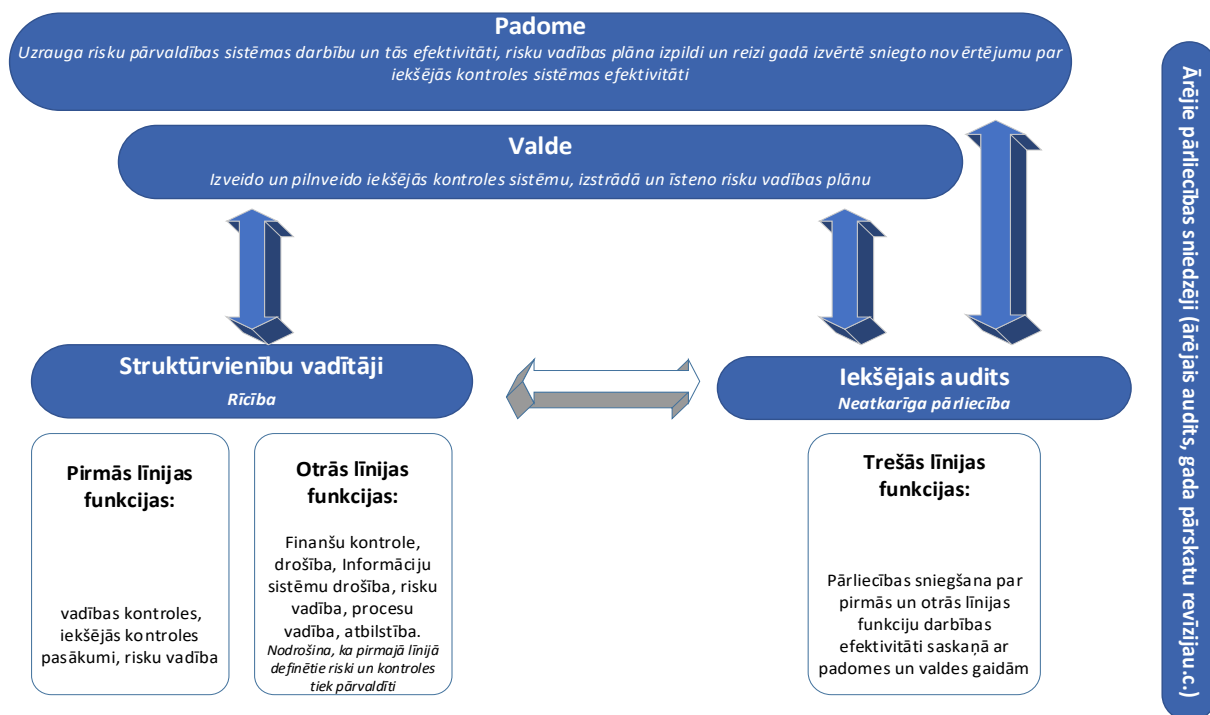
risku vadība – nepārtrauktas un koordinētas darbības esošo un iespējamo risku, to attīstības scenāriju identificēšanai, risku cēloņu, ietekmes un iestāšanās varbūtības analīzei, risku vadībai nepieciešamo darbību noteikšanai un ieviešanai.

II. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS PAMATPRINCIPI

4. Sabiedrības iekšējās kontroles sistēma (turpmāk - IKS) tiek sadalīta trīs aizsardzības līnijās:
  - 4.1. primārā risku vadība (pirmā aizsardzības līnija);
  - 4.2. risku vadības procesa uzraudzība un kontrole (otrā aizsardzības līnija);

4.3. neatkarīgas pārlicības sniegšana/ iekšējais audits (trešā aizsardzības līnija).

1. attēls. Atbildības sadalījums risku pārvaldībā, atbilstības nodrošināšanā un IKS darbības nodrošināšanā

5. Sabiedrības IKS ir veidota balstoties uz starptautisko iekšējās kontroles modeli, ko izstrādājusi sponsorēto organizāciju komiteja COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), akcentējot trīs galvenos IKS mērķus:

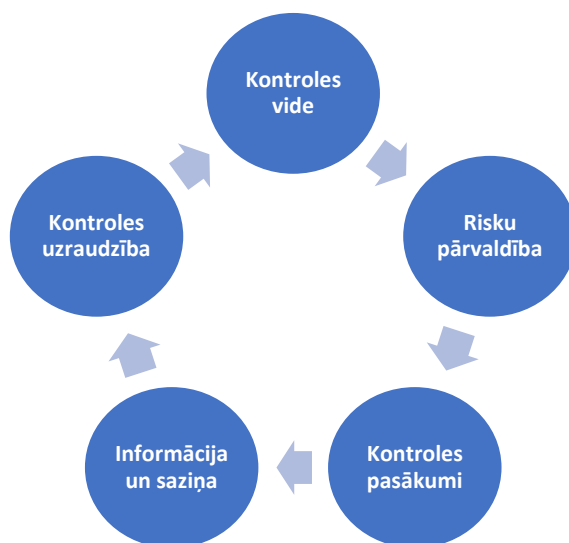
- 5.1. darba procesu efektivitāte;
- 5.2. sniegtās informācijas ticamība;
- 5.3. darbības atbilstība normatīvajiem aktiem.

6. Sabiedrības IKS darbības pamatprasības ir:

- 6.1. efektīva, lietderīga un ekonomiska Sabiedrības darbība atbilstoši tās kompetencei, izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem;
- 6.2. Sabiedrības darbība sabiedrības interesēs, nodrošinot labu pārvaldību;
- 6.3. Sabiedrības darbība atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei;
- 6.4. iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana;
- 6.5. mantas un finanšu līdzekļu izšķērdēšanas, neefektīvas un nelietderīgas izmantošanas novēršana;
- 6.6. pieļauto kļūdu savlaicīga identificēšana un novēršana un nepieciešamo darbību uzlabojumu veikšana;
- 6.7. savlaicīgas, ticamas finanšu vai vadības informācijas iegūšana un aizsardzība pret informācijas neatļautu izpaušanu.

7. Sabiedrības IKS elementi ir kontroles vide, risku pārvaldība, kontroles pasākumu īstenošana, informācijas un saziņas nodrošināšana, kā arī uzraudzība.

2. attēls. Sabiedrības IKS elementi

KONTOLES VIDE

8. Kontroles vide nodrošina IKS disciplīnu un struktūru, kā arī iestādes mikroklimatu un labas pārvaldības principu ievērošanu:
- 8.1. Sabiedrības organizatoriskā struktūra tiek veidota tā, lai sekmētu mērķu sasniegšanu un uzdevumu izpildi, nodrošinātu efektīvu lēmumu pieņemšanas procesu, atbildības deleģējumu un skaidru izpildes pārskatu sniegšanas procesu par darbības rezultātu izpildi;
  - 8.2. struktūrvienību nolikumi nosaka struktūrvienību uzdevumus, uzbūvi un darba organizāciju un tie tiek regulāri pārskatīti un, ja nepieciešams, aktualizēti;
  - 8.3. detalizēta pienākumu un atbildības sadale tiek noteikta darbinieku amatu aprakstos un tie tiek regulāri pārskatīti un, ja nepieciešams, aktualizēti;
  - 8.4. personāla politika nosaka iestādes darba kultūru, vērtības, kā arī personāla vadības principus, ietverot personāla plānošanas un motivēšanas jautājumus;
  - 8.5. iekšējās kārtības noteikumos tiek noteiktas prasības attiecībā uz darba laika organizāciju, darba samaksu, atvaļinājumu piešķiršanas kārtību, darba aizsardzības pasākumiem, darbinieku uzvedības un citiem uz darba kārtību attiecināmiem noteikumiem;
  - 8.6. Sabiedrības vadības un darbinieku uzvedību un rīcību lēmumu pieņemšanā nosaka Ētikas kodekss un Interesu konflikta un korupcijas novēršanas politika.

RISKU PĀRVALDĪBA

9. Sabiedrības darbības plānošanā obligāts priekšnosacījums ir iekšējo un ārējo risku, kas var traucēt Sabiedrības mērķu sasniegšanu, apzināšana;

10. Risku novērtēšanas mērķis ir informēt Sabiedrības valdi un padomi par riska jomām, kurās jāveic atbilstoši pasākumi un noteikt šo pasākumu prioritāti.
11. Risku identificēšana un vadība ir nepārtraukts process, ko risku īpašnieki veic ikdienā un īpaši ņem vērā būtisku lēmumu pieņemšanā, Sabiedrība nepārtraukti pilnveido risku vadības un uzraudzības procesu.
12. Ar padomes lēmumu apstiprināta Risku pārvaldības politika.
13. Ar valdes lēmumu apstiprināta procedūra Risku vadības process.
14. Risku novērtēšanas process tiek integrēts visos uzņēmuma pārvaldības procesos.

KONTROLES PASĀKUMI

15. Sabiedrība ievieš tādus kontroles pasākumus, kuri visos organizatoriskajos līmeņos un funkcijās nodrošina uzdevumu un vadības rīkojumu izpildi un atbilstību normatīvo aktu prasībām.
16. Sabiedrības iekšējos normatīvajos dokumentos ir noteiktas konkrētas atbildīgās personas par kontroļu izveidi un veikšanu.
17. Sabiedrībā ir izveidota sistēma pārskatu sniegšanai par sasniegtajiem rezultātiem, tiek veikta regulāra darbinieku darba izpildes novērtēšana.
18. Sabiedrība izveido procesu vadības un uzraudzības sistēmu, lai atbilstoši Sabiedrības mērķiem padarītu procesus efektīvus. Ar procesu vadību saistītā dokumentācija (procedūras, instrukcijas un citi organizatoriski dokumenti) tiek izvietoti Sabiedrības Vadības informācijas sistēmā.
19. Sabiedrība ir ieviesusi tādas iekšējās procedūras, kas paredz tiesību deleģēšanu, lēmumu saskaņošanu un apstiprināšanu, kontrolētu piekļuvi resursiem un dokumentiem. Sabiedrība nodrošina otrreizējās pārbaudes jeb "četrus acu principa" piemērošanu.
20. Sabiedrība nodrošina informācijas sistēmu vispārējo kontroli un programmnodrošinājuma kontroli.
21. Sabiedrībā tiek nodrošināta materiālo un finanšu resursu efektīva un lietderīga izmantošana un aizsardzība. Ir izstrādātas un ieviestas procedūras, kas nodrošina, ka grāmatvedības uzskaitē ir patiesa, salīdzināma un pilnīga.
22. Sabiedrībā tiek veikti citi kontroles pasākumi, lai samazinātu būtiskos Sabiedrības riskus un nodrošinātu Sabiedrības mērķu sasniegšanu.
23. Sabiedrībā ir izstrādājusi un ievēro Interešu konflikta un korupcijas riska novēršanas politikas un Risku pārvaldības politiku, kas veido Sabiedrības risku kontroles vides pamatus.

INFORMĀCIJA UN SAZIŅA

24. Sabiedrība uzskata, ka efektīvai komunikācijai jānodrošina informācijas plūsmu visos virzienos – horizontāli un vertikāli, kā arī starp darbiniekiem, vadību, klientiem, sadarbības partneriem, sabiedrību u.c.

25. Sabiedrība nodrošina ticamu, atbilstošu, savlaicīgu, aktuālu, precīzu, dokumentētu un pieejamu informāciju. Sabiedrībā ir izstrādāta Informācijas tehnoloģiju drošības politika un darbinieki ar to ir iepazīstināti.
26. Sabiedrības vadība regulāri informē darbiniekus gan par ilgtermiņa, gan īstermiņa plāniem un rezultātiem, citiem būtiskiem pārvaldības jautājumiem.
27. Iekšējās informācijas aprites un saziņas sistēma nodrošina, ka Sabiedrības darbinieki ir informēti par Sabiedrības sasniedzamajiem mērķiem, iekšējiem normatīvajiem aktiem, Sabiedrības ētikas principiem. Galvenās saziņas vietas ir Sabiedrības lietvedības sistēmas un datu bāzes, kā arī iekštīkla tīmekļvietne, informatīvais izdevums un Sabiedrības interneta vietne.
28. Sabiedrība ir izstrādājusi un ievēro iekšējos normatīvos aktus, kurās noteikti galvenie Sabiedrības pamatprincipi iekšējai un ārējai komunikācijai ar darbiniekiem un sabiedrību.
29. Ziņošana ietver gan iekšējos, gan ārējos ziņojumus par finanšu un nefinanšu darbību. Iekšējie ziņojumi nodrošina vadību ar precīzu un pilnīgu informāciju lēmumu pieņemšanai un Sabiedrības darbības uzraudzībai. Savukārt ārējie ziņojumi nodrošina iesaistīto pušu informētību par Sabiedrības finansiālo stāvokli un darbības rezultātiem.
30. Sabiedrībā tiek veiktas iekšējās viedokļu aptaujas, darbinieku attīstības pārrunas un kompetenču vērtēšana. Darba grupās deleģē pārstāvjus ar dažādām prasmēm un kompetencēm, lai nodrošinātu viedokļu un zināšanu apmaiņu, kā arī sekmētu darbinieku iesaisti lēmumu pieņemšanā.

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS UZRAUDZĪBA

31. Lai regulāri novērtētu ieviesto iekšējās kontroles procesu kvalitāti, Sabiedrība ievieš vairākus uzraudzības veidus visos Sabiedrības līmeņos – nepārtraukta uzraudzība, periodiska uzraudzība, atskaite par konstatētajiem trūkumiem.
32. Nepārtraukta uzraudzība ir ietverta visos Sabiedrības pamatdarbības un atbalsta darbību procesos, informācijas sistēmās iestrādātos uzraudzības elementos, Sabiedrības pašnovērtējuma pārskatos vai datu analīzēs, kas ietekmē lēmumu pieņemšanu.
33. Sabiedrībā ir izstrādāts uz risku novērtējumu balstīts iekšējā audita stratēģiskais plāns piecu gadu periodam, saskaņā ar kuru laikā tiek veikts visu Sabiedrības sistēmu audits.
34. Sabiedrības darbības finanšu revīziju veic ārējais revidents, kas gada pārskata atzinumā sniedz viedokli par Sabiedrības IKS darbību vai sniedz rekomendācijas IKS uzlabošanai.
35. Sabiedrība veic savu darbību atbilstoši normatīvajiem aktiem. Lai nodrošinātu atbilstības pārvaldību un kontroli, tiek pārskatīti Sabiedrības iekšējie normatīvie akti, struktūrvienību nolikumi un to atbilstība ārējam regulējumam.

36. Darbības atbilstības funkcijas novērtējuma procesa ietvaros tiek sagatavoti Darbības atbilstības funkcijas ziņojumi/pārskati, kas attiecīgi tiek iesniegti gan Sabiedrības valdei, gan padomei, lai Sabiedrības padome spētu gūt pārliecību, ka Sabiedrība spēj nodrošināt atbilstību.
37. Sabiedrības struktūrvienību vadītāji regulāri apzina, un vada riskus, kuri attiecas uz to pakļautībā esošajām struktūrvienībām.
38. Iekšējais audits sniedz divu veidu pakalpojumus: auditi un konsultācijas. Iekšējais audits funkcionāli ir pakļauts padomei, bet administratīvi valdei.

III. IKS PILNVEIDOŠANA

39. Sabiedrības iekšējais auditors, atbilstoši darbības plānam veic iekšējos auditus, kuru mērķis tai skaitā ir novērtēt Sabiedrības IKS efektivitāti, sekmējot tās pilnveidošanu.
40. Sabiedrības IKS tiek pastāvīgi pilnveidota, nepieciešamības gadījumā veicot grozījumus Sabiedrības politikās un citos iekšējos normatīvos aktos, atbilstoši izmaiņām Sabiedrības darbībā un Sabiedrības darbību ietekmējošos apstākļos.

IV. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI

41. Politikā noteikto prasību detalizētai reglamentācijai Sabiedrība izstrādā attiecīgas procedūras un citus iekšējos normatīvos aktus, kuru noteikumi nav pretrunā ar šo Politiku.
42. Lai nodrošinātu efektīvu politiku piemērošanu, Sabiedrības valde un padome regulāri veic Sabiedrības politiku ieviešanas uzraudzību. Valde pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi gadā veic Politikas izvērtējumu un nepieciešamās izmaiņas, lai nodrošinātu efektīvu iekšējo normatīvo aktu un politiku piemērošanu.
43. Sabiedrība nodrošina darbinieku iepazīstināšanu ar Politiku Sabiedrībā noteiktajā kārtībā. Politika ir pieejama Sabiedrības Vadības informācijas sistēmā un tīmekļa vietnē.